నన్ను వెంటనే బయలుదేరిరమ్మని రంగనాధం టెలిగ్రాం ఇచ్చాడు. అదిచూసి మా ఆవిడ చాలా సంతోషించింది. నన్ను వెంటనే బయల్దేరి వెళ్ళమని ప్రోత్సహించింది.

"పిచ్చిదానా, నీకు రంగనాధం సంగతి తెలీదు. వాడంతమంచివాడు లేడు, వాడంటే నా కిష్టంకూడా అనుకో; కాని వాణ్ణి నమ్మటంకన్న బుద్ధితక్కువపనిలేదు. ఆకాశానికి నిచ్చెనవేసి, అది ఆనిందోలేదో చూడకుండా గబగబా మెట్లెక్కేరకం. వాడికి తగిలిన దెబ్బలు మామూలు మనుషులకు తగిలితే వాళ్ళు ఈసరికి సన్యసించటమో, రాజ్యాలేలటమో చేసిఉందురు. రంగడు అనుభవంద్వారా నేర్చుకునే బాపతుకాదు. ఈ టెలిగ్రాం నమ్మి వెళ్ళితినా సిద్దెన్నమాచారం వెళ్ళినట్టవుతుంది," అని మా ఆవిడ ఉత్సాహం పాడుచెయ్య ప్రయత్నించాను.

కాని మా ఆవిడ అంత సులభంగా నిరుత్సాహపడలేదు. నిజానికి రంగడి లక్షణాలు కొన్ని మా ఆవిడలోకూడా లేకపోలేదు. మేలెంచిగాని కీడెంచదు. ఒకమనిషికి కలిగే అనుభవాలలో కొంతవరకైనా ఆ మనిషి ప్రవృత్తి ప్రతిబింబిస్తుందని తెలుసుకోదు. "అదివరకట్లా అయింది. ఈసారి ఇంకోవిధంగా కావచ్చు," అనే ధోరణిలో ఉంటుంది. ఏక్షణాన ఏది జరిగినా జరగవచ్చుననే వాళ్ళనే భరించటం కష్టం. ఏక్షణాన మేలు జరిగినా జరగవచ్చుననే దురాశగల వాళ్ళని భరించటం మరీకష్టం. మా ఆవిడ ఈరకం. రంగడుకూడా అంతే. పైపెచ్చు వీళ్ళిద్దరికీ ఉన్న మరోసామ్యం ఏమిటంటే, వాళ్ళిద్దరికీ నా తెలివితేటల్లోనూ, శక్తిసామర్థ్యాల లోనూ అంతులేని నమ్మకం. నాలో ఈ యిద్దరికీఉన్న విశ్వాసం ఏ ధనికుడికోఉంటే నిరుద్యోగంతో బాధపడకుండా నా భార్యకూ పిల్లలకూ ఇంత తిండయినా పెట్టగలిగిఉందును. నే(నామాట అన్నప్పుడల్లా మా ఆవిడ, "రోజులెప్పుడూ ఒకటిగానే ఉంటాయా ఏమిటి? రేపు మీరే అందరికన్నా ఎక్కువ సంపాదించవచ్చు," అనేది. కదిలిస్తే కంపంతా కదులు తుందని నే నెవరెవరికన్న ఎక్కువ సంపాదించవచ్చునో అడిగేవాణ్ణికాను. రంగడుకూడా నాతో, "ఏమిట్రా? ఈ సంపాయించే వాళ్ళంతా నీకన్న మొనగాళ్ళా?" అనేవాడు.

కాస్తో కూస్తో బుద్ధిమాంద్యంగలవాళ్ళకు తప్ప నాలో విశ్వాసంకుదరదు కాబోలని నే నొక్కొక్కసారి భయపడుతూ ఉండేవాణ్ణి. ఇంకో విచిత్రం ఏమిటంటే నాలో ఇంత విశ్వాసంగల ఈ యిద్దరూ నా నిర్ణయాలను కాస్తయినా గౌరవించేవాళ్ళుకారు. ఏదిచెయ్యాలో వాళ్ళు చెప్పేవాళ్ళు, ఎట్లా చెయ్యాలనేది నాకు వొదిలిపెట్టేవాళ్ళు. ఎట్లా చెయ్యాలో తెలిసిన వాడికి ఏది చెయ్యాలనేది ఎందుకు తెలియదో వాళ్ళకే తెలియాలి. ఇంత అసాధారణ ప్రజ్ఞా వంతుణ్ణయిన నేను ఈ యిద్దరి గార్డియన్‌షిప్పులోనూ ఉంటూ ఉండవలసివచ్చేది.

నా మద్రాసు ప్రయాణానికి మా ఆవిడ టిక్కెట్టుకొనడం తరవాయిగా అంతా సిద్ధంచేసింది.

"అదికాదే! ఆ త్రాష్టుడు కార్డుముక్కతో పొయ్యేదానికి ఉభయఖర్చులతో అర్జంటు వైరిచ్చాడుగాని ఆ డబ్బు నాకుపంపితే రైలుచార్జీకైనా ఉండేదికద! ఇప్పుడు పోవటానికి డబ్బేదీ?" అన్నాను.

"నా నాను తాకట్టుపెట్టండి. కాసులపేరుతోపాటు కలిపి తీసుకోవచ్చు." అన్నది మాఆవిడ.

"ఇదివరకు నీసొమ్ము దుర్వినియోగంచేసింది చాలదూ?"

"మీదంతా తల్లకిందులు వాదన. అవసరమైనదానికి ఖర్చుపెట్టేది దుర్వినియోగమంటారు. ఊరికేకూర్చుని తిన్నది సద్వినియోగమంటారు. నా నగలు తాకట్టుపెట్టటం కొత్తయినట్టు మాట్లాడతారేం?"

"అదికాదే! ఈ వెధవ సినిమా తీయించటమేమిటి? వాడికీ నాకూ సినిమాతియ్యటం ఏమిటో ఎట్లాతెలుసు? వీణ్ణి నమ్మి ఈ వ్యాపారంలో దిగేవాడు వాడెంతటివాడనుకోవాలి? నేను నేర్చుకోవటానికైనా ఉండదే?"

"చాల్లెస్తురూ! మీ రేవేవో దిక్కుమాలిన కథలన్నీ రాయటంలేదూ? సినిమాకు రాయలేరా యేం? అన్నీ చూసొచ్చినట్టు రాస్తారే? సినిమాకేం తెగులొచ్చిందీ?"

"ఎట్లా అయినా సినిమా అన్న తరవాత కొంచెం కష్టంకాదూ? దానికేవో ఏవుంటాయి," అన్నాను అయోమయంగా.

"ప్రతి సినిమా చూసివచ్చి విమర్శిస్తారే? అక్కడ బాగాలేదు, ఇక్కడ బాగాలేదు అంటూ? ఇన్ని సినిమాలు వచ్చినా ఒక్కటీ మీకు నచ్చదుగదా, ఇంకేం, వెళ్ళి అన్నిటికన్న మంచి సినిమా తియ్యగూడదూ?"

"వంటలో తప్పులు పట్టటమూ, వండటమూ ఒకటేనా?"

"చూస్తుంటే అదే తెలుస్తుంది. మీరు నేర్చుకోలేని విద్యఉందా ఏమిటి?"

ఎంత గొప్పనాకు!

"అదికాదే! అసలు సినిమాలైను చాలా ఛండాలపుది. అందులోకి రకరకాల వాళ్లు దిగుతారు. తాగుడూ, వ్యభిచారమూనూ, అంతా మాలకూడు!"అన్నాను.

"మన బంగారం మంచిదైతే....! చెడిపోదలిచినవాళ్ళు సినిమాలోనే పోవాలా?"....

మొత్తంమీద మా ఆవిడ గట్టిపట్టే పట్టింది. దొరికిన అవకాశాలు పోగొట్టుకుంటే ఎట్లా గన్నది. నాబద్ధకంతప్ప ఇంకేమీలేదన్నది. కాని తీరావెళ్ళితే ఏం జరుగుతుందో నాకుతెలుసు. శతవిధాల ఏమీఉండదు. నాలుగురోజులపాటు కుక్కలల్లే నేనూ రంగడూ కలిసి పట్నమంతా తిరిగి, చివరకు తిండిక్కూడా డబ్బుండక,

రైలుచార్జీకికూడా ఎవరిదగ్గిరో అప్పు చెయ్యవలిసివస్తుంది. అట్లా కాక రంగడు నిజంగానే డబ్బుగలవాణ్ణి పట్టినట్టయితే కొంతకాలం వాడిడబ్బు తగలేసి, చివరకు పిక్చరుతీసే అసలు నాథుడు దొరక్క ఎవరిదారినవారు వెళ్ళవలిసి వస్తుంది. ఒకవేళ దారితప్పి పిక్చరు తీయటమే ఉన్నా అది అధమచిత్రాల్లో ప్రథమచిత్రంగా తయారై అందులో నేకూడా ఉన్నానని చెప్పుకోవటానికి నామర్దా అవుతుంది. నాకు దరిద్రమంటే భయమే అయినా అంతకన్నా అసహ్యమేమంటే మోసంచేసి తెలివిగలవాడి దగ్గిరా, మోసం లేకుండా అమాయకుడిదగ్గిరా డబ్బు కాజెయ్యటం. నిజంగా రంగడు సినిమాపిక్చరు తీయించటమే జరిగి అందులో నేను డబ్బు సంపాదించటంకూడా జరిగిందా ఈ రెండు పద్ధతుల్లో ఏదో ఒకటి తప్పదు.

అయినా మా ఆవిడ వొత్తిడి భరించలేక పదిహేనురూపాయలు చేతబట్టుకుని మద్రాసు బయల్దేరాను.

* * *

నా రిప్లయి అందింది, రంగనాథం నాకోసం సెంట్రల్ ప్లాట్‌ఫారంమీద ఎదురు చూస్తున్నాడు. ఎందుకు బయల్దేరానా అని పశ్చాత్తాప పడుతూనే వచ్చానుగాని, నేను రావటంవల్ల వాడికి కలిగిన సంతోషం చూస్తే రావటం మంచిదే అయిందనిపించింది. డబ్బు పెట్టుబడి చేసే బసవయ్య పట్నంలోనే ఉన్నాడనీ, మాడరన్ హోటల్లో బస అనీ, త్వరలోనే లాడ్జి అద్దెకు తీసుకోబోతున్నారనీ రంగడు చెప్పగానే నాసంతోషం మరింత అయింది. వద్దంటున్నా వినకుండా నన్ను టాక్సీలో ఎక్కించి రంగనాథం మాడరన్ హోటలుకు తీసుకుపోయినాడు.

దారిలో వాడు నాకింకా కొన్ని కొత్త విషయాలు కూడా చెప్పాడు. అందులో ముఖ్యమైనఅంశమేమంటే మనవాడికి బసవయ్యతో నేరుగా లావాదేవీలులేవుట. బసవయ్య ఏకపుత్రుడు శ్రీనివాసులుట చక్రం తిప్పుతున్నది. బసవయ్య వేరుశనగలోనో పొగాకులోనో పెద్దవ్యాపారం - ఎగుమతి వ్యాపారం - చేసి రెండో మూడో లకాలు చేర్చాట్ట. తన ముద్దుల

కొడుకు కోరిక తీర్చలేక ఒకటంటే ఒకటి సినిమా ఫిలిముతీసి అందులో అసలు - లాభం ఉన్నా లేకపోయినా - తిరిగివస్తే ఆ వ్యాపారంతో ముద్దుగా సీనుల్ను ఏర్పాటుచేసి తన దారిన తాను యథేచ్ఛగా వేరుకనగా, పొగాకూ అమ్ముకుందామని తీర్మానించాడుట బసవయ్య. రంగడు చెప్పేకబుర్లనుబట్టి సీనాయి పోర్తుఫారం కణుపు దాటలేకపోయినాడనీ, పదహారో యేటనే ముండా ముతకా పెట్టాడనీ, సినిమా ఆలోచన కలక్కపూర్వం వాడికసలు ఏఆలోచనా లేదనీ, అదివరకల్లా వాడుచేస్తూవచ్చిన ఆలోచనలతో పోల్చిచూస్తే ఈసినిమా తియ్యటమనేది అత్యుత్తమంగానూ అతి నిరపాయంగానూ బసవయ్యకు తోచిందనీ నేను అర్థం చేసుకున్నాను.

"అంతా బాగానే ఉందిగాని సీనాయికి నువ్వెట్లా దొరికావు ? నీకన్నా అనుభవజ్ఞుడు లేకపోయినాడా ?" అన్నాను.

"వాళ్ళమొహం అనుభవం ! అనుభవంకన్న ముఖ్యంగా కావాలిసింది మెదడు. ఇప్పుడు తీసేపిక్చర్లకంటె మనం చాలా మంచిపిక్చర్లు తియ్యవచ్చు," అన్నాడు రంగడు.

"మనం ఎవరు ?" అన్నాను.

"నువ్వూ నేనూ, కావలిస్తే సీనునుకూడా వేసుకో. వాడుకూడా ఉండనే ఉంటాడాయె. వాడు మనం చెప్పినది కాదనడు. నువ్వొక్కడివి చాలవుట్రా ?"

నాకింటిదగ్గిర ఉన్నట్టే అనిపించింది.

"మీసీనాయి చెప్పినట్టు మనం వినాలిసొస్తేనో ?" అన్నాను.

"వెధవను పీకెపిసికి పారెయ్యనూ ? అంతా నువేచూసేట్టు వాడితో ముందే చెప్పాను."

"నీతెలివి తెల్లవారినట్టే ఉంది. నాకుమాత్రం ఏంతెలుసూ ?"

నేనీమాట అనేసరికి రంగడు పులినిచూసినట్టయి, "నీపుణ్యం ఉంటుంది. ఆమాటమాత్రం సీనాయిదగ్గిర అనకు. నీకంతా తెలుసునని వాడితో చెప్పాను. నిష్కారణంగా ఇద్దరిపరువూ పోతుంది," అన్నాడు.

రంగడినెత్తిన ఒక్కటిపెట్టి, నాదారిన నేను టాక్సీ వెనక్కు తిప్పుకు పోదామనిపించింది.

"నేనే యేం చేస్తానని వాడితో కోసావు ?"

"కథా డయిలాగ్సూ రాయలేవూ ?"

"అంతమాత్రమే అయితే ఎట్లాగో ఏడుస్తాను. నేను తప్పుచేస్తే డైరెక్టరుగా డుంటాడుగా సరిదిద్దటానికి ?"

"నువే డైరెక్టు చేస్తావన్నానే."

"నేనా ? నీకేమైనా మతిపోయిందా యేం ?"

"చాల్లేరా, నీ నంగివేషాలూ ! వెధవది తెలుగుపిక్చరు డైరెక్టు చెయ్యలేవా ? నువు నాటకాలాడించలా ? రిహార్సల్సు చేయించలా ? అడిగే వెధవలేడుగాని నేను అమాంతం పదిపిక్చర్లు డైరెక్టుచేసి పారేద్దునే !"

"పదివొద్దు. ఈ ఒక్కటీచెయ్యి నీపుణ్యం ఉంటుంది," అన్నాను.

"సరే, అంతగా అయితే డైరెక్షను విషయం తరవాత మెల్లిగా సీనుతో నే చెబుతాగాని, ముందర్తిగా నీకు చాతకాదని అనెయ్యకు," అన్నాడు రంగడు.

"ఇంకే మేం చేస్తానన్నావు ?" అన్నాను.

"ఇంతే. ఇంకేముందీ ?" అన్నాడు రంగడు. వాడింకేదో దాస్తున్నాడని నాకు సందేహం కలిగిందిగాని తరిచి అడగలేదు. ఎందుకంటే వాడి మొహంచూస్తే జాలివేసింది. నేను డైరెక్షను చెయ్యలేనురా, బాబూ, అంటే చెయ్యనన్నట్టు అర్థంతీసుకుని, తనను నేను నమ్మించి నడిసముద్రంలో ముంచినట్టు వాడు భావించుకున్నాడు. వాడి మొహంచూస్తే నాకా సంగతి స్పష్టమయింది. వాణ్ణి పుస్తకం చదివినట్టు చదివెయ్యగలను.

మనని అభిమానించేవాళ్ళు లేకపోతే లేరని ఏడుస్తాంగాని, వీళ్ళు మనమీదవేసే భారం చూస్తే ఒక్కొక్కసారి కీర్తికన్న అజ్ఞాతవాసం మేలనిపిస్తుంది.

* * *

ఫ్రాహోటల్లో ఒక డబుల్‌రూములో బసవయ్యా కొడుకూ ఉంటున్నారు. దాని పక్కగదిలోనే ఒకసీటు మనవాడు, రంగనాథం, ఆక్రమించాడు. రెండోసీటు ఖాళీగానే ఉండటంవల్ల దాన్ని నాకిచ్చేశారు. టాక్సీలోనుంచి నేనూ, రంగడూ దిగుతుండగా బసవయ్యగారు తనగది గుమ్మం దగ్గిర నిలబడి మీసాలు తుడుచుకుంటూ నన్నుచూసి తల ఆడించి, "వచ్చారా ?" అని గంభీరంగా అడిగి మరోమాటలేకుండా గదిలోకి వెళ్ళిపోయినాడు. ఆయనకు యాభై యేళ్ళుంటై. చేతులకు మురుగులున్నై. వెనక ముచ్చట ముడి.

కాఫీతాగి, గడ్డం గీక్కుని, నేను స్నానంచేసి వచ్చేసరికల్లా సీనుగాడు ఎక్కడినుండో వచ్చి రంగడితో పదిమంది పెట్టుగా మాట్లాడుతున్నాడు.

"మీరు రారేమో ననుకుని భయపడ్డాం. మీకోసమే అంతా ఆపిఉంచాం. కథ ఏమైనా ఆలోచించారా ?" అని ఆత్రపడ్డాడు సీనాయి.

"ఉండరా ! ఇప్పుడేగద వాడొచ్చింది," అని రంగడు వాణ్ణి కోప్పడ్డాడు.

సీనాయి ఆత్రం వర్ణనాతీతం. వాడికున్నంత సినిమావెర్రి ఎవరికీ ఉంటుందనుకోను. సాధ్యంకాదుగాని ఆ సాయంత్రానికే వాడికి సినిమా తీసి పారెయ్యాలని ఉంది. ఆమాట నోటంట అన్నాడుకూడానూ.

"నాటకం ఆడినంత నేపేగదా సినిమాకూడా ఆడేది ? ఒక్కరోజులో నాటకమల్లే ఎందుకు తియ్యకూడదో ?"

తాను తియ్యబోయే చిత్రంగురించి మాట్లాడటానికేమీ లేకపోతే ఇతర సినిమాకంపెనీలను గురించీ, చిత్రాలను గురించీ మాట్లాడేవాడు. చెవికోసిన పిట్టల్లే ఒకటే వాగుడు. మేం భోజనం చేసేలోపుగా తను పుట్టింది లగాయతుచూసిన మూవీలూ, టాకీలూకూడా వర్ణించాడు. ఆతరవాత ప్రస్తుతం తీస్తున్న చిత్రాలన్నిటిలోనూ ఎవరెవరు నటిస్తున్నారో, ఎవరెవరు కామెరాలు తిప్పుతున్నారో, సౌండురికార్డుచేస్తున్నారో, ఏయే స్టూడియోల కెవరెవరు పెత్తందార్లో అన్నీ చెప్పాడు. వాడు ఇంత సంభాషణమధ్యా అయిదునిమిషాల కొకసారి గగ్గయ్యనుగురించీ రామతిలకాన్నిగురించీ చెప్పటంచూసి వాళ్ళిద్దరూ వాడికి అభిమానతారలేమో అనుకున్నా. నే ననుకున్నది నిజమేగాని దానికికారణం నేనూహించినదికాదు. కలకత్తాలో సావిత్రి చిత్రం తీసేటప్పుడు సీనుగాడి స్నేహితుడక్కడేఉండి ఒకరోజు షూటింగు చూశాడుట.

సీనుగాడి సంభాషణ రెండున్నర నిమిషాలకన్న భరించటానికి టానిక్కుల సహాయం అవసరం. భోజనంచెయ్యగానే నిద్రపోవటం అలవాటని వంకపెట్టి తప్పించుకున్నాను.

మధ్యాన్నం మూడుగంటలికల్లా సినిమాకువెళ్ళే ప్రోగ్రాం. దగ్గిరలో వెస్టెండులో ఇంగ్లీషు సినిమా ఉంది. దానికివెళ్లాం. ఇంటర్వల్లో సీనాయి ఇంగ్లీషు సినిమాల్లో లోపాలమీద

ఉపన్యాసం ప్రారంభించాడు. అందరూ మాకేసే చూస్తున్నారు. నాకు సిగ్గేసింది. చర్చ సీనాయికీ, రంగడికీ వొదిలేసి నేను వాళ్ళవెంట రానట్టు మొహంపెట్టి దిక్కులుచూడసాగాను.

సినిమా అయిపోయే టైముకు సీనాయి నన్ను "ఏమోయ్," అని పిలుస్తున్నాడు.

"ఇప్పుడేంచేస్తాం ? పోయి ఎక్కడన్నా తాగుదామా ? జల్సాకు ముందు బ్రాందీ లేకపోవటం ఏమిటోయ్ ?" అన్నాడు సీనాయి.

"నాకు లైమ్‌జూస్‌తప్ప సయించదు," అని చెప్పాను.

"నాన్సెన్స్ ! మావెంట రాకపోతే నేనొప్పను. చెడ్డ వొట్టే," అన్నాడు సీనాయి.

"మనవాడికూడా అలవాటుందిలే, అప్పుడప్పుడూ !" అని రంగడు సీనాయికి ప్రోత్సాహం ఇచ్చాడు.

సీనాయితో సావాసమంటే నాకెంత వెగటుగాఉందో రంగడు అర్థంచేసుకోలేదు. రంగడు మంచివాడు, సర్వసముడు. నేనంత నిష్కల్మషహృదయుణ్ణికాను, కపటిని. ఎంతో విచారించి గాని నేను స్నేహంచెయ్యను. నా కిష్టంలేని మనిషిని అంతదూరాన ఉంచటానికి నా అంతరాత్మ అంగీకరిస్తుంది. సీనాయితో స్నేహంచెయ్యటం నాకిష్టంలేకపోగా, వాడు నాస్నేహం సంపాయించే పద్ధతులుకూడా నాకు రుచించలేదు.

"నేను రానులే. మీరిద్దరూ వెళ్ళండి. నాకు కొద్దిగా పనికూడాఉంది," అని, వాళ్ళ జవాబుకోసం చూడకుండా సాగివెళ్ళాను.

ఆరాత్రి నే నింటికి వెళ్ళేసరికి రంగడు ఒక్కడే ఉన్నాడు. సీనాయి ఏమైనాడని అడిగితే, "ఆఁ, వెధవ !" అని సమాధానంచెప్పాడు. అంటే అర్థమేమిటంటే ఏ కొంపలోనో దూరాడని బయటపెట్టాడు.

"వీడి ఈవేషాలు సమర్థించా వీడిస్నేహం సంపాదించావ్ ? నువుకూడా ఏదో కొంపలో దూరలేకపోయినావా ?" అన్నాను.

"ఛీ, ఛీ ! నేను వాణ్ణి నిరుత్సాహపరచబట్టి ఇప్పుడు నయంకాని, నేను లేకపోతే మరీ అన్యాయంరా !" అన్నాడు.

"నాకా తేడా కనిపించలేదు," అన్నాను, సీనాయిని అంతకు పూర్వం ఎరక్కపోయినా.

పాపం, రంగడికి నామాట వేదవాక్యం. ఇవాళవరకూ వాడు సీనాయిని అసహ్యించుకుని ఉండడు. నేను అడుగుపెట్టగానే వాడు సీనాయిని గురించి నాకోసం తన అభిప్రాయం మార్చుకోవటం ప్రారంభించాడు.

* * *

తరవాత సినిమా తీసినా తీయకపోయినా ప్రస్తుతం వీళ్ళుపెడుతున్న ఖర్చుచూస్తే నాకు మండిపోయింది. మా నలుగురికీ రోజుకు పదిరూపాయల చొప్పున హోటలువాడు కాజేస్తున్నాడు. నెలకు ముప్ఫైరూపాయలు పారేస్తే మంచిఇల్లు దొరుకుతుంది. పూటకు నాలుగణాలకు ఎక్కడైనా భోజనం దొరుకుతుంది. టిక్కెట్టు పుస్తకాలు కొంటే ఇంకా చవుక. ప్రస్తుతంమాకు అర్జంటు పనులేవీలేవు. అయినా ఇల్లుకదిలితే టాక్సీ. బస్సుమీదో, ట్రాముమీదో పోగలిగిన చోట్లకుకూడా టాక్సీలే. సినిమాకుపోతే రూపాయిబేడ టిక్కెట్టుకు తక్కువ కొనటంలేదు. ఇదికాక రోజూ తాగుడు, రోజూ ముండలు. వీటికని సీనుగాడు ఎంతఖర్చు

పెడుతున్నాడో నాకు అంచనాలేదు. గడిచిన రెండు సంవత్సరాలలోనూ ఏనెలా నేను పాతిక రూపాయలుమించి ఖర్చుపెట్టి ఉండలేదు. రోజుకు పదీ పదిహేనూ తక్కువ కాకుండా దుర్వ్యయం అవుతుంటే చూస్తూ ఊరుకోవటం నాకు చాతకాలేదు. ఒకరోజు సీనాయి నన్నూ రంగణ్ణీ వెంటపెట్టుకుపోయి ఒకసిల్కుతాను బేరంచేశాడు. కొన్నాడు. మాముగ్గురికీ మూడు రెళ్ళు అరు చొక్కాలు కుట్టించటానికి టెయిలరుదగ్గిరికి ప్రయాణంకట్టాడు. ఆ అవకాశం తీసుకుని సీనాయికి మంచి లెక్చరిచ్చాను.

"నేను చాలామంది వ్యాపారస్తుల్ని చూశాను. వాళ్ళలో బాగా బతికేవాళ్ళనీ చూశాను. కాని వాళ్లెవరూ ఇట్లా పెట్టుబడి డబ్బు మంచినీళ్ళగా వాడరు. ఏమైనా సరదాలుంటే లాభాలతో తీర్చుకుంటారు. నువు ఖర్చుచేస్తున్నది ఎవరిడబ్బోకాదు నీదే ?" అన్నాను.

"డబ్బంటే చేదయినట్టు మాట్లాడుతున్నావే ?" అన్నాడు సీనాయి. నాదొంగెత్తు బయట పెట్టినవాడల్లే.

"నాకు డబ్బు చేదుకాదు. నాకోసం నువు ఖర్చుపెట్టేదంతా రొక్కంగా యిచ్చుకుంటే దాంతో నాఖర్చులు గడుపుకోగా నాభార్యబిడ్డలనుకూడా హాయిగా మేపగలను. ఖర్చయే డబ్బుకు క్రమమైన ప్రతిఫలం రావటంలేదని విచారిస్తున్నాను," అన్నాను.

"మనకు రేపు సినిమామీద లక్షరూపాయలు లాభంవస్తాయి. ఏం ఖర్చుచేస్తే ? మనం చెయ్యబొయ్యేది అంత అడవా వ్యాపారమా ? దర్జాగా, పెద్దెత్తుగా ఉండాలి. రూపాయలు పారేసేవాడికే రూపాయలు. అణాపైస లెంచేవాడికి అణాపైసలే," అన్నాడు సీను ప్రపంచాన్ని కాచివడబోసిన వాడల్లే.

"ఏదో తోచింది చెప్పాను. ఇందువల్ల నాకు ఒరిగేదేమున్నది ?" అన్నాను. నేనెంత చెప్పినా వినక దర్జీవాడిచేత నా కొలతలుకూడా తీయించాడు.

తరవాత నాతో రంగనాధం రహస్యంగా, "ఎందుకురా వాడికి నువు సలహా చెప్పటం ? వాడికి అటువంటి సలహా రుచిస్తుందనా ? వాడిడబ్బు వాణ్ణి తగలేసుకోనీ. నీదేంపోయింది ? నాదేం పోయింది ?" అన్నాడు.

"తీరా పిక్చరు తియ్యటానికి డబ్బులేకపోతే ?" అన్నాను.

"ఆసంగతి వాడికి తెలీదా ?"

"వాడికి మంచీ చెడూ తెలీదనేగా నువిప్పుడు నాతో అన్నదీ ?"

"పోదూ, నీకెవడు చెప్పగలడూ ? నీతో ఎప్పుడూ ఇంతే. అందరికీ బుద్ధిచెప్పాలంటావు. నీకేం పొరుగుతుంది ? అందుకే నిన్నుచూస్తే ఎవరికీ ఇష్టంఉండదు. నువుచెప్పి ఎవణ్ణన్నా ఎప్పుడన్నా బాగుచేశావా ?"

ఆలోచించాను. ఆ చివరముక్కలో అబద్ధం కనిపించలేదు. కాని మనుషులు మారరనుకోవటం నా అంతరాత్మకి రుచించలేదు. నా ఆదర్శమూ, విశ్వాసాలూ అన్నీ మనుషులు మారగలరనే విశ్వాసంమీదే ఆధారపడి ఉన్నట్టుగా తోచింది.

"ఇతరులను బాగుచెయ్యలేకపోవటం నా అసమర్థత అయి ఉండాలి. అంతేగాని బాగుచెయ్యటం అసాధ్యమైకాదు. నన్ను ఆవిద్య నేర్చుకోనీ, ఇంకోడు తప్పుచేస్తున్నట్టు నిష్కల్మషమైన నీ అంతరాత్మకు తోస్తున్నప్పుడు ఊరుకుంటే నువ్వేం మనిషివి ? నాతప్పులు ఎవరో దిద్దకపోయినట్టయితే నేనేస్థితిలో ఉండేవాణ్ణి ?" అన్నాను.

"నీసంగతివేరు. నువు నేర్చుకోగలవేమో. సీనాయి నేర్చుకోలేడు. వాడు నిన్నుగురించి ఏమన్నాడో తెలుసా? 'ఇటువంటివాడు సినిమాలేంతీస్తాడు? పదిరూపాయల నోటుచూసి దడుచుకునేవాడు!' అన్నాడు. నేను చివాట్లు పెట్టాననుకో, అయినా నువు డబ్బువిషయం నిర్లక్ష్యంగా ఉన్నట్టు కనిపిస్తే వాడికి కాస్త ధైర్యంగా ఉంటుంది....తరవాత డైరెక్షను విషయంకూడా వాడితో మాట్లాడా. నువు డైరెక్టుచెయ్యనన్నావని చెప్పేటప్పటికి వాడు కంగారు పడ్డాడు. ఏంచేసేదీ? ఒక కోతకోశా. నువు సంభాషణలూ, పాటలూ రాస్తే మరొకరు డైరెక్టు చెయ్యటంబాగుంటుందనీ, ఒకమనిషే అన్నీ చెయ్యటం కుదరదనీ చెప్పా. పేరున్న డైరెక్టరును తెస్తే ఏ రెండుమూడువేలో ఇవ్వాలిసుంటదా అన్నాడు. అంటే అఖర్చు మేం వేసుకోలేదు. అందుచేత నే నన్నానుగదా, "ఎవడో అసిస్టెంటు డైరెక్టరును చవుకలోతెచ్చి, వాడిమీద నిన్నుపెడితే, వాణ్ణి డైరెక్టరు చేసినట్టుంటుంది. నువు వెనకఉన్నావన్న ధైర్యమూ ఉంటుంది." అన్నాడు రంగడు.

"ఎవరీ అసిస్టెంటు డైరెక్టరు? దొరికాడా? వెతకాలా?"

"దొరికాడులే. వెయ్యిరూపాయలకు మాట్లాడాం. ఇవాళ రెండువందలు అడ్వాన్సిచ్చి బుక్ చేసేస్తున్నాం."

"మీసాహసంచూస్తే అజ్ఞానం వెనకలేందీ ఇంతసాహసం ఎవరికైనా ఉంటుందా అనిపిస్తున్నది. మనెవరికీ సినిమాతీయటం తెలియదు. డబ్బిచ్చయినా అనుభవంఉన్నవాణ్ణి పెట్టుకోవద్దుట్రా? డైరెక్టరుగా పెట్టుకునేవాడికేమైనా తెలుసునో తెలీదో నిర్ణయించేది నువూ, సీనాయీనూనా? పోనీ మీరయినా వాణ్ణి పరీక్షించారా? లేదు. డైరెక్టరంటూ ఒకడికి పెత్తనం ఇచ్చి వాడిమీద నన్ను అధికారిగా పెడతారా? నెను డైరెక్షనుకు పనికిరానో అంటుంటే డైరెక్టరుమీద అధికారం చలాయించటానికి పనికివస్తాననా?"

రంగడు, పాపం, నన్నిక భరించలేకపోయినాడు.

"మేము ఏదిచేసినా నీకునచ్చదు. నువుచెయ్యావు. ఎట్లారా నీతో?"

వాడి అజ్ఞానాన్ని బలపరచని కారణంచేత నేను రంగడికెంత ప్రతిబంధకంగా తయారయి నానో నేనూహించుకోగలిగాను. వాణ్ణిచూస్తే జాలివేసిందిగాని ఆమోదించటం నాతరంకాలేదు.

"మీ యిష్టంవచ్చినట్టు ఏడుచుకోండి. మధ్య నాదేంపోయింది?" అని తాత్కాలికంగా అస్త్రసన్యాసంచేశాను.

* * *

మర్నాడు డైరెక్టరు మాగడికి వచ్చాడు. మాట్లాడుతుంటే నాకు అతను పొట్టి పోచికోలు రామన్నగా కనిపించాడు. వాడు కొన్నివిషయాల్లో సీనుగాడికి దీటయినవాడే. వాడు అయిదునిమిషాల్లో అరడజను పిక్చర్లుతీసి అరులక్షలు లాభంచూపించాడు. "మీరెవరు? సినిమాలుతీయటంలో ఏమి అనుభవం ఉంది?" అని అతను అడిగిన పాపానపోలేదు.

"ఏమండీ, మూర్తిగారూ? మనం ఏసబ్జక్టు తీసుకుంటే బాగుంటుందంటారు?" అన్నాడు సీనాయి, డైరెక్టరు మాటలను నిర్దాక్షిణ్యంగా తోసేస్తూ. ఎవరన్నా తనతో మాట్లాడుతున్నప్పుడు సీనాయి వింటున్నాడనుకోవటానికి లేదు.

ఇప్పుడు సీనాయికి చాలాసంతోషంగా ఉంది. ఇంత కాలానికి తనకు సినిమా చిత్ర నిర్మాణం గురించి తనతోమాట్లాడే అర్హతగలవాడు దొరికాడన్న సంతోషం వాడిమొహాన కనిపించింది. ఇక నాతో ఏదన్నా చెప్పుకోవటానికిగాని, నన్ను అడగటానికిగాని సీనాయికి అవసరంలేదు. అంతా ఒకగంటలోపుగా సీనాయి మూర్తిని "ఏమండీ" అనటంమానేసి

"ఏమిటయ్యా" అనీ, అదికూడా మానేసి "ఏమిటోయ్" అనీ అన్నాడు. పొద్దూకే లోపల ఏమిరా అంటే ఏమిరా అనుకునే స్నేహం మూర్తికీ సీనాయికీ ఏర్పడి తీరుతుందని నాలో నేను దృఢం చేసుకున్నాను. మూర్తితో తనుస్నేహం చెయ్యటంవల్ల నేను అసూయపడి చచ్చిపోతానని సీనాయి అనుకుని ఉన్నా నాకాశ్చర్యంలేదు.

మూర్తికి రెండువందలూ అడ్వాన్సిచ్చారు. రెండు పచ్చనోట్లూ భక్తితో మడిచి జేబులో పెట్టుకోగానే మూర్తి పక్కావ్యాపారస్థుడయిపోయి, "మనం సోషల్‌పిక్చరే తీయటం మంచిది. నాదగ్గర ఒకటి రెండు కథలున్నాయి. నచ్చితే వాటిని తీసుకోవచ్చు. లేకపోతే కొత్తది రాసుకోవచ్చు. కథ అనుకోగానే మనం నటులను బుక్కుచేసుకోవచ్చు. సినారియో నేనేరాస్తాను. సంభాషణలూ అవీ రాయించుకుని రిహార్సల్సు ప్రారంభించవచ్చు." అని ప్రణాళిక ఏర్పాటు చేశాడు.

ఆరోజు లగాయతు రోజూ మూర్తి రాసాగాడు. అతనూ సీనాయీకలిసి ఎక్కడెక్కడో తిరిగేవారు. ఏమేమిటో చేసేవారు. అప్పుడప్పుడూ రంగడుకూడా వాళ్ళవెంట వెళ్ళేవాడు. పుచ్చుకున్న రెండువందలూకాక మూర్తి సీనాయితో, "అరే్బదర్, ఒకఫైవర్ ఇట్లా పారెయ్యా ?" అని అయిదురూపాయలనోట్లు పుచ్చుకుంటూ ఉండేవాడు.

"అబ్బీ, నాతో మీకేమీ పనిలేదు. నేను తిరిగివెళ్ళిపోతాను," అని చెప్పాను మారంగడితో.

"ఛీ, ఛీ, అదేమిట్రా ? ఉన్నపనంతా నీతోనే ఉంటేనూ ?" అన్నాడు రంగడు.

"నాపనేమిటో, ఎంత ఇస్తారో తేల్చి ఏదో కంట్రాక్టు తగలేయించు. మూర్తి నా తరవాత వచ్చాడు. ఏదోలెక్కన అతనికి ముట్టుతున్నది. నేనిక్కడ కూర్చుని హోటల్లో తింటుంటే ఇంటిదగ్గిర వాళ్ళేంకావాలీ ?" అన్నాను.

"ఆమాట చెప్పరాదూ ? ఇవాళే మనియార్డరు చేయిస్తాను. ఎంత ? ఓపాతిక పంపనా ?" అన్నాడు రంగడు.

"ప్రస్తుతం పాతికపంపు తరవాత చూద్దాం," అన్నాను.

పది, పదిహేనురోజులు గడిచినై. ఇన్నాళ్ళూ అతుక్కుపోయిన సీనూ మూర్తీ ఊడి వచ్చినట్టు నాకేదో సందేహం కలిగింది. సీను మళ్ళీ ఆకస్మాత్తుగా నాప్రాణమిత్రుడు కావటానికి ప్రయత్నించాడు. స్టూడియో బుక్ చేశామనీ, రెండుమూడు కథలు ఆలోచించామనీ చెప్పి అందులో ఏది బాగుందోచూసి, ఏదీ బాగాలేకపోతే నన్ను సొంతాన రాయమని అడిగాడు సీనాయి.

వాడుచెప్పిన కథలన్నీ వింటే నాకేదీ బాగాలేదు. అన్నిటిలోనూ రాజులూ రాణులూ ఉన్నారు. ఒకదానిలో విస్తోళ్ళున్నయి. మరొకదాన్లో కత్తియుద్ధం ఉంది.

"ఇవన్నీ పదేళ్ళక్రితం తీసిన సైలెంటుచిత్రాల కథలే," అన్నాను.

"అయితే నువొక మాంఛి కథరాయి," అన్నాడు సీనాయి.

"కథ ఏదో ఒకటి చూడవచ్చు. కాని నాకా సినారియో ఏమిటో తెలీదే ?" అన్నాను.

"అది మూర్తిగాడు చూసుకుంటాడులే," అన్నాడు సీనాయి.

నిజానికి నేను కథగురించి ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాను. సినిమాకథకు కేంద్రంలో ఒక సార్వజనీనమైన అంశం వుండాలని ఎక్కడో చదివాను. ఆడదాని మానసంరక్షణమో, మాతృత్వమో ఏదోఒకటి ఏడవాలి. అందుకని ఆరెండు అంశాలూ కలిసివచ్చేటట్టు ఒకకథ ఆలోచించిపెట్టాను.

నేను చెప్పినకథవిని సీనాయి సంతోషంతో గంతులేసి, "ఇది చాలా పసందుగా ఉంటుం దబ్బాయ్ !" అని మళ్ళీవచ్చి కూచుని రంగడితో, "ఏమిటో అనుకున్నాను. ఆమూర్తిగారు కథవిషయంలో వాట్టిబోకురా !" అన్నాడు.

"అతను డైరెక్టు చేస్తానని వచ్చాడు. కథరాస్తానని రాలేదు," అన్నాను.

మళ్ళీ మొదలుపెట్టావా నీ వెధవధోరణి, అన్నట్టు సీనాయి నావంక ఒకచూపుచూసి ఆ పరిస్థితుల్లో నన్నుక్షమించటానికే నిశ్చయించుకున్నట్టు కనపడ్డాడు. ఇన్నాళ్ళూ నన్ను తాను శిక్షించినట్టూ నాలో కొంత పరివర్తన కలిగినట్టూ వాడూహించి ఉండాలి. పాపం.

"అయితే ఈకథలో కొన్ని మార్పులుచేస్తే బాగుంటుంది," అన్నాడు సీనాయి.

"ఏమిటవి ?" అన్నాను.

"కథానాయికను తండ్రి అప్పుల బాధవల్ల ఆ ధనికుడికిచ్చి చేసేబదులు, ఆ అమ్మాయికి సవితితల్లినిపెట్టి బాధలు పెడితే ఇంకా బాగుండదూ ? ఇంకా అంతకన్న మంచి ఆలోచన చెప్పనా ? ఆ అమ్మాయిని అడ టార్జానులాగా చూపిద్దాం. అడివిలో ఆమె ధనికుడికి దొరుకు తుంది. తెచ్చి పెళ్ళిచేసుకుంటాడు. వాడు తనకు వద్దని చెప్పటానికి మాటలు రావుగా ? గర్భాదానంనాడురాత్రి కొందరు అడివి మనుష్యులువచ్చి ఆపిల్లను ఎత్తుకుపోతారు...."

"ఎందుకూ ?"

"ఎందుకేమిటి ? అడివిమనిషి ఒకడు ఆపిల్లను మోహించినట్టు పెట్టవచ్చు."

ఈధోరణిలో సీనాయి నాకథను తిరగరాస్తూ వెళ్ళాడు. అఖరుకు వాడు తేల్చిన కథకూ నేననుకున్న దానికీ సంబంధం లేకుండా పోయింది.

"ఈ విధంగా రాయమన్నావా ?" అన్నాను.

"ఏమో, నాబొంద నాకేంతెలుస్తుందీ ? నే నేదో వాగాను. బాగుంటే రాయి," అన్నాడు.

కూచుని రాశాను.

ఒకఅరాత్రి సీనాయి నాకథచదివి దమ్మిడీ అంత మొహంచేసుకుని, "చూశావా ? నే చెప్పింది కైనా పెట్టలేదు," అన్నాడు.

"అదికాదు. నువు ఏ అధికారంతో చెబుతున్నదీ నాకర్థం కావటంలేదు. ప్రొడ్యూసరు హోదాలో ఏమార్పు చెయ్యమన్నా చేస్తాను. అంతా నువేచెప్పి, అఖరుకు నిర్ణయం నన్నే చెయ్యమంటే నానిర్ణయం చేశాను !" అన్నాను.

"అకాడికి నేను నోరునొప్పెత్తేట్టు చెప్పింది దేనికీ ?"

"ఏమో ! నీకు కథరాయటం గురించి ఏగుడ్డూ తెలీదు. కథచెప్పటం నీకు సరదా. నీ బుద్ధికి తోచిందల్లా సరదాగా చెబుతావు. నాకు కథరాయటంపని. కథ రాసేటప్పుడు నాకు కొన్ని బాధ్యతలు ఏడిచినయి. వాటిని సరిగా నిర్వర్తించటం పెద్దపని. అట్లాకాక నీపూచీమీద నన్ను ఏమి రాయమన్నా రాస్తాను," అన్నాను.

"ఎక్కడ తద్దినం వచ్చిందిరా, బాబూ !" అని వాపోయినాడు సీనాయి.

"ఆమాట వెంటనే ఉపసంహరించుకోకపోతే నేనీక్షణం మావూరు వెళ్ళిపోతున్నాను," అన్నాను.

సీనాయి తక్షణం క్షమాపణఇచ్చి, క్షమాపణ ఇచ్చిన బింకంకూడా లేకుండా నవ్వుతూ, "నువుతప్ప ఇంకెవడూ తెలిసినవాడులేడని నీ నమ్మకంకాదూ ?" అన్నాడు.

"కనీసం నాకన్నతెలివిగలవాణ్ణి నేను వెంటనే గుర్తించగలను. కొందరి కదికూడా చాతకాదు," అన్నాను.

అప్పటికావిషయం అంతటితో సరిపోయింది.

మర్నాడు నేనూ, రంగనాధమూ, సీనాయీ కలిసి ఏదో సినిమాకు వెళ్ళాం. సినిమా ప్రారంభం అయి ఒక అయిదునిమిషాలన్నా కాకమునుపే సీనాయి, "మనం ఈకథతీస్తే?" అన్నాడు. చూద్దామన్నాను.

ఇంటికి వచ్చినాక, "ఇదిఖరారు. మనం ఇవాళచూసిన పిక్చరు తీసేద్దాం," అన్నాడు సీనాయి. ముందూవెనకా చూడకుండా నన్ను రాసుకుపొమ్మన్నాడు. రాశాను.

మర్నాడు సీనాయి మరోసినిమా చూసివచ్చాడు. అది రాయమన్నాడు. ఇన్నికథలు రాయటానికి నాకు ఓపికలేదన్నాను. సీనాయి మొహం చిట్లించి, "మన మొదటికథ బాగాలేదు. ఇంకొకటి ఏదైనారాయి," అన్నాడు.

"రేపు మనమందరమూ కూర్చుని చర్చించుకుందాం. ఇటువంటి కథ అనుకుందాం. ఆ తరవాత నేనురాస్తాను. నీ చపలచిత్తంతో నువ్వెన్నటికీ ఒక నిర్ధారణకు రాలేవు," అన్నాను.

*　　　　*　　　　*

సినిమాతీయటానికి సన్నాహాలు అతి చురుకుగా సాగినై. సీనాయీ డైరెక్టరూ కలిసి కథ నిర్ణయించుకున్నారు. దానికి ముక్కూ మొహమూ ఉన్నట్టు నాకు కనిపించలేదు. అదివరకు వచ్చిన ఫిలిములలో ఉన్న సన్నివేశాలు కానివి ఒక్కటీ ఇందులోలేదు.

ఆతరవాత ఆడవాళ్ళ బుకింగు ప్రారంభమయింది. సీనాయి తనకు సంబంధంఉన్న ఒక ఆడదాన్ని తెచ్చాడు. డైరెక్టరు మూర్తి తనకుసంబంధంఉన్న మరొకతెనూ, దానితో సంబంధంఉన్న మరొకణ్ణీ తెచ్చాడు. ఈవచ్చినవాళ్ళెవరికీ డొక్కశుద్ధిలేదు. క్రమంగా సీనాయిచుట్టూ ఒకరకం మనుష్యులు చేరసాగారు. వీళ్ళంతాచేరి తీయబోయే పిక్చరుగురించి మాట్లాడుతుంటే నాకు భయంవేసేది. ఇంత ఆత్మజ్ఞాన విమూఢులుకూడా ఉంటారా? వీళ్ళు సినిమాతీస్తామని రావటమూ, వాళ్ళు రావటానికి ఏ అంతరాయాలూ లేకపోవటమూ చూస్తే నా కాశ్చర్యంగాఉండేది.

అదివరకల్లా నాకు సినిమావ్యామోహం లేదనుకునేవాణ్ణి. కాని నాకుతెలీకుండా ఉండి ఉండాలి. ఇప్పుడు సినిమాగురించి నాకున్న అసహ్యంచూస్తే వెనక నాకున్నభావం వ్యామోహమే అయిఉండాలి. ఇంకేమై ఉంటుందనిపించింది. ఈ మూకలో నేనుకూడా ఒకణ్ణనుకున్నప్పుడల్లా ఏదో వింతవికారం నాలో కలుగుతూవచ్చేది. ఒకవేళ నేను మడిగట్టుకున్న మనిషినేమో? ఎవరితోటీ కలవటం నాకిష్టంలేదేమో? అదివరకల్లా ఈ రహస్యం నేను తెలుసుకోలేకపోయినానేమో? లేకపోతే జాతినీ, కులాన్నీ పాటించనినేను ఈ మనుషులను ఇంత నీచంగా ఎందుకు చూస్తున్నాను? ఈ ఆలోచనలు నన్ను బాధించసాగాయి.

అన్నిటికన్నా నన్ను మరీ బాధిస్తూ వచ్చినది డబ్బు. డబ్బేమో సినిమాపేర నీటివకుగా ఖర్చయిపోతున్నది. నాచేతికి ఒకదమ్మిడీ వచ్చినదిలేదు. వచ్చి రెండునెల్లయింది. ఇంటికొక నలభైరూపాయలు వెళ్ళినై. నాకింద ఏరెండువందలో ఖర్చయినై. కాని దానివల్ల నాకేమీ ఫలితం కలగలేదు. హోటళ్ళవాళ్ళూ వాళ్ళూ బాగుపడ్డారు. నేను చేసినపని అసలే లేదు. న న్నింటిదగ్గిర కూర్చోబెట్టి ఈరెండువందల్లో సహం ఇచ్చినా నాకో అయిదారునెల్ల గ్రాసం ఏర్పడి ఉండును. ఎన్నో కంట్రాక్టులు రాశారు ఎన్నోవందలు అడ్వాన్సిచ్చారు. వేషం వెయ్యటానికి తెచ్చిన వాళ్ళలో నాకున్నపాటి మొహంకూడా లేనివాళ్ళున్నారు. పాడ

టానికి వచ్చినవాళ్ళలో నాపాటవిని ఆనందించే నిర్భాగ్యులున్నారు. వాళ్ళందరి పేరా కంట్రాక్టు లున్నై. నాపేర ఎందుకు లేవంటే నేను పెళ్ళివారి తరఫు మనిషిని!

పోనీ రెండునెల్లు విశ్రాంతిగా కూర్చున్న తృప్తిఅయినా నాకు దక్కిందా అంటే అదీ లేదు. నేను కథరాయటమేకాక, అది ఆమోదించ బడుతుందనే నమ్మకంతో దానికి సంభాషణలుకూడా రాశాను. పాటలుకూడా రాసేవాణ్ణేమోకాని, ముందుగా మ్యూజిక్ డైరెక్టరు ఏయే మట్లు తస్కరిస్తాడో తెలియకుండా పాటలు రాయటం క్షేమంకాదన్నారు. ఈపనికూడా అయినాక నాకేమీ తోచక సినిమా టెక్నిక్‌మీదా స్క్రిప్టురైటింగుమీదా పుస్తకాలుకొని చదవసాగాను. ఆ పుస్తకాలు చదివినాక నాకొకటి స్పష్టంగా తెలిసింది. ఈఫిలిం నిర్మాణంలోకి అనుభవం లేనివాళ్ళు వచ్చినా దిగరాదు. ఈపుస్తకాలు కొంచెం ముందర్తిగా చదివిఉంటే నేను తగుదునమ్మా అని వచ్చినా ఆకథగాని ఆసంభాషణలుగాని రాసి ఉండను. నేనే అనుకుంటే నాకన్న అసమర్థులు నాచుట్టూ ఉన్నవారు.

ఈ వాతావరణంలో నాలో ఒకవిధమైన జడత్వం ప్రవేశించింది. "ఎవరెట్లా చస్తే నాకేం?" అనే విరక్తి ఒకటి నన్నావేశించింది. భరించలేని బాధకలిగినప్పుడు మనిషికి స్పృహతప్పినట్టుగా, భరించలేని ఆలోచనలు కలిగినప్పుడు బుద్ధికూడా స్పృహతప్పుతుంది. ఇదినా మనస్థితికి ద్వితీయావస్థ. ఈ అవస్థలో నేను ఇతరులు చేసేదాన్ని గురించి విమర్శించటం మానేశాను. వెలుగులోనుంచి చీకటిగదిలోకి వచ్చినవాడి కళ్ళకు మొదట అంతా గాఢాంధకారంగా ఉండి క్రమంగా వెలుగునీడలు అవుపించినట్టుగా నాబుద్ధికి సీనాయిచేసే ప్రయత్నాలలో ఇప్పుడు కొంత మంచీ కొంత చెడూ కనిపించసాగింది. వాడి అవివేకం కొంత సహించటం నేర్చుకోసాగాను.

ఈవిధంగా నాబుద్ధి పరిస్థితులకు అలవాటుపడుతూ రావటంవల్ల నాకేమీ లాభంకలగలేదు. ఎందుచేతనంటే క్రమంగా పరిస్థితులు క్షీణించసాగాయి. డబ్బు చాలాభాగం అయిపోయింది. కథకింకా సంభాషణలు రాస్తున్న సమయంలోనే డబ్బు లెక్కలుచూచుకోవటం జరిగి అప్పటికే ముప్పైవేలు అయిపోయినట్టు బసవయ్యగారు అంచనాకట్టాడు. అంతాచేరి డబ్బుతగలేశారనే మాటవచ్చింది. సీనాయికిగాని మూర్తికిగాని ఈమాట ఏమీ బాధకలిగించలేదు. కాని నేనూ, రంగడూ గిలగిలలాడిపోయినాం. రంగడు సీనాయిని దబాయించాడు కూడానూ. కాని సీనాయి నిర్లక్ష్యంగా "అందరమూ డబ్బుతగలేసినవాళ్ళమే-ఇందులో తక్కువ తిన్నవాడెవడూ లేడు," అనేశాడు.

డబ్బునుగురించి ఎప్పుడైతే పంచాయతీ జరిగిందో ఆ పంచాయతీలో మిగిలినవిషయాలు కూడా వచ్చినయి. ఇంతవరకూ పిక్చరు షూటింగు ఎందుకు ప్రారంభంకాలేదు? బుక్కుచేసిన వాళ్ళకి జీతాలు ముట్టుతున్నాయి. స్టూడియోకు ఏనాడో ఎడ్వాన్సివ్వటం జరిగింది. మాతరవాత వచ్చినవాళ్ళు సహం పిక్చరు పూర్తిచేసుకున్నారు అదే స్టూడియోలో.

"మనంకూడా షూటింగుకు రెడీగానే ఉన్నాం. సంభాషణలేవి, పాటలేవి?" అన్నాడుమూర్తి.

"ట్రీట్మెంటులేకుండా సంభాషణలు గాలిలోరాస్తామా?" అన్నాను.

"అయ్యా, ఇది హాలీవుడ్డుకాదు. కథఉంది. ఒకటీ, రెండూ, మూడూ అని మీకు సీక్వెన్సులిస్తాను. వాటికి సంభాషలు రాసెయ్యండి. ముందు ఫలాని సెట్టనుకుంటే ఆసెట్టు మీదవచ్చే సీక్వెన్సులన్నీ రాసేద్దురుగాని," అన్నాడు మూర్తి.

ఆక్షణానికి మూర్తి చాలా దక్షతగలవాడుగా బయటపడ్డాడు. మర్నాడుదయం అతను ఒక చిన్నసైజు కాగితంమీద అటూ ఇటూ పొడిమాటలు రాసుకొచ్చాడు. ఆ మాటలముందు అంకెలువేశాడు. మొత్తం 19 అంకెలున్నాయి. కాగితం పొడుగు ఆరంగుళాలూ, వెడల్పు రెండంగుళాలూ ఉన్నది. అదే మా సినారియో అని నే నర్థంచేసుకున్నాను. వాటిల్లో ఒక్క సెట్టుమీదవచ్చే నాలుగైదు సీక్వెన్సులుచూపి వాటికి నన్ను సంభాషణలు రాయమన్నాడు డైరెక్టరు. ఏ రంగంలో ఏయేపాత్రలుంటాయో ముందురాసుకున్న కథనుబట్టి స్పష్టంగా తెలీదు. పోనీ 20 సీక్వెన్సులూ రాసుకున్నాకనే షూటింగు ప్రారంభించకూడదా, అన్నాను.

"ఒక్కక్షణం వృధాచెయ్యటం నాకిష్టంలేదు. మీకేం మహారాజులు. ఇంకో పదివేలు ఖర్చయితే మీకు లెక్కలేదు. నేను పైకిరావలిసినవాణ్ణి మీ వీలుకోసం నేను నాకీర్తి పాడుచేసుకుంటే రేపు నాకు మంచిపేర్లు పుట్టవు!" అన్నాడు మూర్తి.

అతను కోరినట్టే రాశాను. ముఖ్యపాత్రలుమాత్రం నే నెరుగుదును. కాని తాత్కాలికంగా వచ్చే పాత్రలను ముందు రంగాల్లో ఏవిధంగా ఉపయోగించుకోవచ్చు, తరవాత వాళ్ళతోపని ఏమైనా వస్తుందో రాదో కూడా నాకు తెలియదు.

సంభాషణలు చాలా బాగున్నయ్యన్నా రందరూనూ. నాకే తెలియని విషయం వాళ్ళకు తెలియటం చూస్తే ఆశ్చర్యం వేసింది. అయితే నాచుట్టూఉన్న వాళ్ళెటువంటివాళ్ళంటే ఏదో కథలో ఏదోపాత్ర నోటినుంచి ఒకసంభాషణ ఎత్తి పరీక్షించి, కథగాని పాత్రగాని తెలియకుండానే ఆసంభాషణ బాగున్నదీ లేనిదీ చెప్పేరకం.

*　　　*　　　*

ఎంతో కాలంగా ఎదురుచూసిన దివ్యఘడియ వచ్చింది. మాచిత్రం షూటింగు ప్రారంభించే రోజువచ్చింది. సెట్టింగు సిద్ధంగా ఉంది. వచ్చి పని ప్రారంభించుకోమన్నారు స్టూడియో దార్లు. ఇప్పటికి లాడ్జిలో 20 మందిదాకా పాత్రధారులున్నారు. అందులో ఒకరిద్దరు వెనక సినిమాల్లో వేసిన వాళ్ళేగాని ఖ్యాతిగడించిన వాళ్ళుకారు. మిగిలిన వాళ్ళంతా అదోరకం సజ్జు.

షూటింగునాడు మూర్తి తప్పతాగి సెట్టుమీదికి వచ్చాడు. వాడితో సమంగా తాగిఉన్నాడు సీనాయి. అయితే సీనాయి నలుగురి ఎదటా పడలేదు. లైట్లులేని మూలగా చూసుకుని నిద్రపోయినాడు. మూర్తిమాత్రం, ఒకచెంప తూలిపడిపోతున్నా, సెట్టంతా పర్యటనంచేస్తూ, కనపడ్డ వాడికల్లా, "నమస్కారమండి, ఇప్పుడు చూపిస్తా, నాతడాఖా!" అంటూ నానా అల్లరి చేస్తున్నాడు. స్టూడియో తాలూకు మనుషులు కొందరు వాణ్ణి బయటికి నెట్టారుగాని, వాడే డైరెక్టరని తెలిసినాక ఏంచెయ్యాలో వాళ్ళకీ తెలీలేదు.

డైరెక్టరు పదవి ఇచ్చేదాతలున్నారు కనక మూర్తి డైరెక్షనును అంగీకరించాడేగాని, ఆపని చెయ్యగలననే ధైర్యం అతనికీలేదు. తీరా బాధ్యతను ఎదుర్కోవలసివచ్చే సమయానికి బెదిరిపోయి సీనాయితోపాటు చిత్తుగా తాగివచ్చాడు. వాడినిషా దిగటానికి కాఫీ ఇచ్చారు. కాఫీ తాగేసి భళ్ళున వాంతిచేసుకున్నాడు. ఆతరవాత పెద్దపెట్టున ఏడుపు సాగించాడు.

ఆనాటికి ఎట్లాగో ఒకషాటు తీసేశారు. నేను "కవి" గనక కొంచెం సహాయంచేస్తే మరి కొన్నిషాట్లు తీస్తానన్నాడు కామెరామాన్. అతనికి కావలిసిన సహాయం ఏదో ఆరోజుకు చేసేశాను.

మర్నాడు మారంగడు. "నువే డైరెక్టు చెయ్యరా! వాణ్ణివెళ్ళగొట్టేద్దాం! వాడేమీపనికి వస్తాడని నాకుతోచటంలేదు," అన్నాడునాతో. డైరెక్టు చెయ్యటం నాపనికాదని చెప్పాను.

మూర్తితో బసవయ్యగారు చాలా ఘర్షణ పడటంకూడా జరిగింది. కాని సీనాయి మూర్తికి క్షమాపణలుచెప్పి మళ్ళీవాణ్ణే పెట్టించాడు. నేను డైరెక్టుచేస్తానని ముందుకు రాకపోవటం చాలా మంచిదయింది.

మూర్తి అధ్వర్యంతోనే షూటింగు సాగింది. ఫోటోగ్రాఫరుచేతా, రికార్డిస్టుచేతా రోజూ మూర్తి చివాట్లు తినేవాడు. వాడిమాట లైట్లవాళ్ళుకూడా వినేవాళ్ళుకారు. "లైట్స్. రెడీ, షూట్" అని అరవటం వాడికితెలుసు. కామెరా సిద్ధంగాఉందా, ట్రాన్స్ఫార్మరు స్టార్టు అయిందా అనే ఆలోచన లేదు. రికార్డిస్టు చేసేసంజ్ఞలు వినిపించుకునేవాడు కాడు. ఈగొడవంతాచూసి వాడిమాట ఎవరూ వినిపించుకోవటం మానేశారు. తాను తీస్తున్నపాటే వాడికితెలిసేది కాదు. మూర్తివల్ల పనికాదు మరొకర్ని పెట్టుకోమని మంచిగా బసవయ్యగారికీ. సీనాయికీకూడా చెప్పాను. సీనాయి నామీద ఎగిరిపడ్డాడు. నీకు డైరెక్షనేం తెలుసునన్నాడు. నేను గొప్పవాణ్ణనుకుంటున్నాననేబాధ ఎంతకాలంనుంచీ వాడిహృదయంలో పేరుకుని ఉందో గాని ఆక్షణాన చాలా వెళ్ళగక్కాడు.

మూర్తిగాడితో పనికాదనేమాట బసవయ్యగారితో స్టూడియోవాళ్ళే అనటం జరిగింది. అప్పుడు సీనాయి వాళ్ళతో, "మీకేంతెలుసు?" అనే అవకాశం లేకపోయింది. ముందరే ఆమాట చెప్పినందుకు నన్ను సీనాయి అభినందించనూలేదు. కాని ఒక కొత్త ఉపాయం ఆలోచించాడు.

"మూర్తిగాడిమీద మనం బాధ్యతవెయ్యకుండా, వాడేంచెయ్యవలిసిందీ నిర్ణయించటానికి ఒక సంఘం తయారుచేసుకుందాం," అన్నాడు సీనాయి.

"మూర్తికి సలహాఇచ్చే తాహతున్న మనుషులు, వాళ్ళే డైరెక్షన్ చెయ్యవచ్చుగా?" అన్నాను.

సీనాయి ఏదైనా సహించగలడుగాని నానోట యధార్థంవస్తే సహించలేడు.

"నువ్వేదీ చెప్పవు. మమ్మల్ని ఏ ఆలోచనా చెయ్యనియ్యవు. నువు మాలోవాడివా? మాకు విరోధివా?" అని అడిగాడు సీనాయి నన్ను.

"మీలోవాణ్ణీకాను, మీ విరోధినీకాను. దగ్గిరఉన్నానుగనక మీమంచికోసం చెబుతున్నాను. డైరెక్టుచెయ్యటం చాతగానివాళ్ళు నలుగురుచేరి డైరెక్టరని వచ్చినవాడికి ఏంచెయ్యాలో చెబుతారా? దానివల్ల లాభంఏమిటి? పైగా ఎంతనష్టంఉంది! రేపు వాడు పిక్చరు తగలేస్తే వాణ్ణి మనం ఏమీ అనటానికైనా ఉండదే? 'మీరే నన్ను చెయ్యమన్నారు. మీ ఒప్పుదలతోటే అంతాచేశాను,' అని వాడనడూ?" అన్నాను.

సీనాయి మొహం మాడ్చుకుని, "ఏమో, ఇప్పుడింకో డైరెక్టరును కుదర్చటం అసంభవం. మూర్తి అడ్వాన్సుగా చాలాడబ్బు తినిఉన్నాడు. మనం పట్టుకోగల తప్పులైనాలేకుండా చూసుకోవచ్చుగద. నేనుచెప్పినట్టు చెయ్యాలిసిందే!" అన్నాడు. వాడివాదం తండ్రికి నచ్చినట్టు కనపడింది.

సీనాయి చెప్పినట్టు చెయ్యటంవల్ల కలిగినప్రయోజనం ఏమీ లేకపోయింది. మూర్తికి ఏంచెయ్యాలో చెప్పేపని సీనాయి తనమీదే వేసుకున్నాడు.

ఇక ఈ సినిమాతో నాకేమీ సంబంధం అవసరం లేదనిపించింది. రెండురోజులపాటు కూచుని మిగిలిన సీక్వెన్సులకు సంభాషణలన్నీ రాసేసి, నాకుతోచిన పాటలుకూడా రాసి

రంగనాథంతో, "అబ్బాయీ, నాకు చెక్కవొంగింది. ఏమైనా వచ్చేదివుంటే ఇప్పించు. నేను వెళతాను," అన్నాను.

"చివరదాకా ఉండరా! నీకు జీతం ఏమిటిఖర్మం? పిక్చరుమీద లాభంలో నాకు మూడో వంతువస్తుంది. అందులో సహం నీకిస్తాను," అన్నాడు రంగడు.

"అంతా ఇవ్వమన్నా నాకేయిస్తావు! కాని ఇంకోలక్షలేందే ఈ పిక్చరు పూర్తికాదు. పూర్తి అయినాక ఇది ఒకవారమన్నా నడుస్తుందో నడవదో. ఇందులో లాభంవచ్చేదేమిటి? నువు నాకిచ్చేదేమిటి?" అన్నాను.

నామాటలన్నీ తూచాతప్పకుండా రంగడు సీనాయితో చెప్పాడని నేనూహించాను. సీనాయి నాదగ్గిరికి వచ్చి, "వెళ్ళిపోతామన్నారుటగా?" అన్నాడు, ఎన్నడూ లేని బహువచనం ప్రయోగిస్తూ.

"అవును. నేనిప్పటికివచ్చి నాలుగునెలలు కావస్తున్నది. నాపనేమో ఎంతకీ అయిపోదు. సంభాషణలూ, పాటలూ రాసేశాను. ఇంటిదగ్గిర పెళ్లాంపిల్ల లేమవుతున్నారో తెలీదు. నాకేదన్నా వచ్చేదుంటే ఇప్పిస్తే నేనుపోతాను," అన్నాను.

"దానికేంగాని, మీరు ఏంచేసినా చెయ్యకపోయినా చివరదాకా ఉండి సహాయంచేస్తారేమో అనుకున్నాం. అసలు మీకు మాపిక్చరులోనే ఇంటరస్టులేదని తేలిపోయింది. అభాగ్యానికి ఇన్నాళ్ళుండటంకూడా అనవసరమే. ఎప్పుడు వెళతానన్నా మా అభ్యంతరం ఉండేది కాదు····అయితే ఇప్పుడు మీకేం రావాలంటారు ?" అన్నాడు.

సీనాయి వాగ్ధోరణి నాకు నచ్చలేదు. కాని వాడితో పోట్లాడటానికి నాకేమీ ఓపికలేదు.

"ఇంత రావాలని నే ననటంలేదు. ఇంటికి పోతున్నాను కనక నా ఎకౌంటు సెటిల్ చెయ్యమంటున్నాను," అన్నాను.

"ఇంటికి వెళ్ళటానికి పదిరూపాయలు చాలవూ ?" అన్నాడు సీనాయి.

ఈమాటకి నేను దిమ్మరపోయినాను. కాని నానోట ఏమాటావచ్చే లోపలే నాపక్కనున్న రంగడు కాలిచెడావువిప్పి సీనాయినెత్తిన ఫెడీమని కొట్టాడు. సీనాయి మొహాన చావుభయం కనిపించింది.

"బుద్ధితక్కువగా మాట్లాడితే చంపేస్తానురోయ్, సీనాయ్ ! నీపిక్చర్లో వాడు ఇంటరెస్టు తీసుకోలేదంటావు. నువు వాణ్ణెన్నడైనా ఇంటరెస్టు తీసుకోనిచ్చావా ? తనకుచాతకాని పన్లకు రాకపోవటమేనా వాడుచేసినద్రోహం ? ఎన్నివిషయాలలో వాడు ముందుగా జరగబొయ్యే నష్టాలు చెప్పాడు ? ఒకటైనా పొల్లుపోయిందా? ఒక్కసారయినా విన్నావా ?" అన్నాడు.

రంగడు నన్నీపిక్చరు గొడవలోకిదించి ఏమైనా తప్పుచేసిఉంటే దానికంతకూ ఈమాటలతో పరిహారం చేశాడు.

అంతేకాక రంగడు నావెంట తనూ బయల్దేరాడు. రంగడు నాకు కనీసం రెండువందలన్నా ఇప్పించాలని చూశాడు. కాని బసవయ్యగారు పాతికరూపాయలు నాచేతిలోపెట్టి, "ప్రస్తుతం ఖర్చుకు ఇవి ఉంచుకోండి. తరవాత చేతిలో డబ్బుచూసుకుని మనియార్డరు చేస్తాను," అన్నాడు.

డబ్బులేకపోతే పీడాపాయిరి. నేనాబెడద వదిలించుకుని బయటపడ్డాను. అదేనాకు పదివేలు. ఆ పిక్చరు పూర్తికాలేదు. బసవయ్యకు పిచ్చిఎత్తిందనికూడా విన్నాను. ఈ దిక్కుమాలిన పిక్చరుకోసం ఆయన ఉన్నదంతా పోగొట్టుకుని అప్పులపాలుకూడా అయినాడుట. ఒకస్థితిలో కొంత తయారైన పిక్చరును అమ్మజూపితే పదివేలూ, పదిహేనువేలూ ఇస్తామన్నాడుట. ఆ పిక్చరు పూర్తికాలేదన్నా, బసవయ్యకు పిచ్చిఎత్తిందన్నా నాకేమీ ఆశ్చర్యంలేదు. కాని, కాలినవాడికి నిప్పంటే భయమైనట్టు ఈనాటికీ నాకు సినిమా అంటేమటుకు చచ్చేభయం మిగిలిఉంది.